

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS และความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในด้านวัตถุประสงค์ของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ กลวิธีในการสืบค้น รูปแบบการสืบค้น และความถี่ของการเข้าใช้ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 83 คน ได้แก่ บุคลากร นักเอกสารสนเทศ และบรรณารักษ์ ที่ทำงานในห้องสมุด ที่สังกัดมหาวิทยาลัย 24 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .79 เปอร์เซ็นต์ และได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม ให้ประชากรในครั้งที่ทั้งหมด 83 ชุด ได้กลับคืนมา 70 ชุด คิดเป็น 85 เปอร์เซ็นต์ สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการสรุปผลการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน มีอายุตั้งแต่ 35-44 ปี จำนวน 24 คน มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาโท

จำนวน 39 คน ปัจจุบันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์ 59 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้ฐานข้อมูลจากสถานที่ทำงานมากที่สุด จำนวน 53 คน เข้าใช้สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง และกลุ่มประชากรมีประสบการณ์ในการใช้ตั้งแต่ 1-3 ปี วัตถุประสงค์การเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนใหญ่ ใช้เพื่อให้บริการแนะนำวิธีการสืบค้นสารสนเทศในระดับมากรองลงมา คือ บริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้าวิจัย และเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ด้านทักษะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากโครงการ ThaiLIS โดยมากอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับมากมี 2 รายการ คือ ได้รับการฝึกอบรม จากวิทยากรภายนอกหน่วยงาน และศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง จากคู่มือการใช้งานออนไลน์ รองลงมา ได้แก่ ได้รับการแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน ฝึกอบรมโดยวิทยากรภายในหน่วยงาน และ ศึกษาตามหลักสูตรที่ได้ศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่เคยเรียน ด้านการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS บุคลากรห้องสมุดส่วนใหญ่มีโอกาสได้เข้ารับการอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS โดยมีความพึงพอใจต่อวิทยากรที่บริษัทผู้จัดทำนำส่งมาอบรมการใช้ฐานข้อมูล และวิทยากรภายในหน่วยงานที่ส่งมาอบรมการใช้ฐานข้อมูล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนระยะห่างที่เคยเข้าอบรมอยู่ในช่วง 1 ปี และบุคลากรห้องสมุดส่วนใหญ่คิดว่าจำเป็นต้องมีการจัดฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เมื่อพิจารณาตามเหตุผล พบว่า บุคลากรต้องการทราบถึงวิธีการใช้งานของฐานข้อมูล Version ใหม่ รองลงมา คือ เพิ่มความเข้าใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพิ่มพูนความรู้เชิงลึกในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้งานได้อย่างตรงจุด ตามลำดับ

ด้านการเผยแพร่เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการ และการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS อยู่ในระดับมาก มี 3 รายการ ตามลำดับ

คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน การแจกเอกสารเผยแพร่ที่ได้มาจากผู้จัดจำหน่าย และการแจกเอกสารเผยแพร่ที่หน่วยงานผลิตเอง ระดับการใช้ที่อยู่ในระดับปานกลางมี 3 รายการตามลำดับ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านจดหมายข่าวของหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์ผ่านบริการออนไลน์ เช่น Web Board, Blog, Facebook, Hi5, Twitter ฯลฯ และเผยแพร่การใช้ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการใช้สารสนเทศของหน่วยงาน ระดับการใช้ที่อยู่ในระดับน้อยมี 1 รายการ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านบริการส่งข่าวสารข้อความผ่านระบบโทรศัพท์มือถือ (SMS)

ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ค่าเฉลี่ยการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้มีฐานข้อมูลที่บุคลากรห้องสมุดใช้สืบค้นมีค่าเฉลี่ยการใช้มาก 2 ฐานดังนี้ คือ ฐานข้อมูล ProQuest Dissertations & Theses และ ฐานข้อมูล Web of Science ส่วนการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่อยู่ในระดับปานกลางมี 8 ฐานตามลำดับ คือ ฐานข้อมูล ScienceDirect ฐานข้อมูล SpringerLink-Journal ฐานข้อมูล H.W. Wilson ฐานข้อมูล Education Research Complete ฐานข้อมูล ABI/INFORM Complete ฐานข้อมูล Academic Search Elite ฐานข้อมูล ACM Digital Library และ ฐานข้อมูล IEEE/IET Electronic Library (IEL)

ด้านการเลือกประเภทการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเภทการสืบค้น Basic Search มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาตามลำดับ คือ การสืบค้นจากประเภท Advanced Search การสืบค้นจาก Title Browse การสืบค้นจาก Subject Browse และ การสืบค้นจาก Publication/Article Title

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS

ด้านความพึงพอใจต่อฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยฐานข้อมูลมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ฐานข้อมูล ProQuest Dissertations & Theses ส่วนฐานข้อมูลที่อยู่ในระดับมากเช่นกันอีก 4 ฐานตามลำดับ คือ ฐานข้อมูล ScienceDirect ฐานข้อมูล SpringerLink-Journal ฐานข้อมูล Web of Science และฐานข้อมูล H.W. Wilson ส่วนฐานข้อมูลที่อยู่ในระดับปานกลางมี 5 ฐาน

ตามลำดับ คือ ฐานข้อมูล ABI/INFORM ฐานข้อมูล Complete Education Research Complete ฐานข้อมูล IEEE/IET Electronic Library (IEL) ฐานข้อมูล ACM Digital Library และฐานข้อมูล Academic Search Elite

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการสารสนเทศในโครงการ ThaiLIS

ผลการวิจัยด้านปัญหาของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ผู้วิจัยได้สรุปปัญหา 3 ด้าน คือ

ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาการใช้ที่สูงที่สุด คือ การขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ รองลงมาตามลำดับ คือ ไม่มีเวลาในการศึกษาวิธีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้ฐานข้อมูล และไม่ได้รับการถ่ายทอดหรือฝึกอบรมการใช้ขั้นสูง ส่วนปัญหาด้านการใช้ที่มีระดับปัญหาน้อย คือ ไม่ทราบขอบเขตเนื้อหาของแต่ละฐานข้อมูลออนไลน์ ไม่มีคู่มือ/คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และไม่ได้รับการถ่ายทอดหรือการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เบื้องต้น

ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครือข่าย บุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งหมด 5 รายการ ตามลำดับ คือ คอมพิวเตอร์ที่ใช้มีสมรรถนะต่ำ ไม่สามารถ Login เข้าไปสืบค้นสารสนเทศในฐานข้อมูลออนไลน์ได้ เพราะต้องมี User ID ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของหน่วยงานไม่เอื้อต่อการใช้งาน ไม่มีเครื่องพิมพ์ และ ไม่มีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง (อุปกรณ์สืบค้น)

ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้บริการ ระดับปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์แนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ รองลงมาตามลำดับ คือ ควรเพิ่มความถี่ในการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูล การจัดสถานที่เฉพาะเพื่อให้บริการ การจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูล และ ควรจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อกระตุ้นการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ อยู่ในลำดับสุดท้าย

ผลการวิจัยด้านแนวโน้มการพัฒนาการบริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นระดับปัญหา มากที่สุด คือ พัฒนาคำถามของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับมากพบ 6 รายการตามลำดับ คือ พัฒนารูปแบบให้บริการสำหรับ อาจารย์ นักศึกษา และบุคคลภายนอก ส่งเสริมให้มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ในหน่วยงาน ส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พัฒนาคุณภาพของระบบคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS เพิ่มสถิติการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS เพื่อพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย พัฒนาคุณภาพของระบบคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากรห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS การเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ พบว่า บรรณารักษ์เข้าใช้บริการจากที่ทำงานมากที่สุด เนื่องจากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS นั้นมีข้อจำกัดในการเข้าใช้โดยผู้ใช้งานต้องเป็นสมาชิกของฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS รวมถึงคอมพิวเตอร์ที่จะใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS นั้นต้องอยู่ในเครือข่ายเดียวกัน จึงจะสามารถเชื่อมต่อ และเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของผ่องพรรณ แยมแบไข (2544) และคารณี แซ่ตั้ง (2549) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่สืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุด คณะ/ภาควิชา ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านทางโฮมเพจของสำนักหอสมุด และเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเอง

ความถี่ในการเข้าใช้ฐานข้อมูล พบว่า บรรณารักษ์มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กติมาศ คิลกมธุส (2547) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้บริการสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตของบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และระเบียบปาวิเศษ (2544) ที่ศึกษาเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตของบรรณารักษ์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าในห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่า บรรณารักษ์ใช้บริการสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทุกวัน ทั้งที่ประชากรนั้นเป็นประชากรกลุ่มเดียวกัน และทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์เหมือนกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าการติดต่อเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS นั้นมีเงื่อนไขในการเข้าถึง เช่น เครื่องที่ต้องการเชื่อมต่อนั้นต้องเป็นเครือข่ายเดียวกับ UniNet และ ต้องมี Proxy เดียวกัน จึงจะเข้าถึงข้อมูลที่เป็น Full Text ของฐานข้อมูลนั้น ๆ ได้ ประกอบกับบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย มีภาระงานประเภทอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การให้บริการตอบคำถาม การให้บริการตอบค้นคว้าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงต้องมีการเข้าร่วมอบรม สัมมนา ในงานต่างด้วย

บรรณารักษ์เข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแนะนำวิธีการสืบค้นสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าวิจัย ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กติมาศ คิลกมธุส (2547) พบว่า วัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อให้บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้ ในด้านการแนะนำการใช้ด้านบริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้าข้อมูล โดยใช้ e-mail เพื่อติดต่อสื่อสาร ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อผลิตผลงานทางวิชาการใช้น้อยที่สุดเนื่องจากบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสายวิชาชีพ และสิ่งที่บรรณารักษ์จะผลิตผลงานทางวิชาการได้บรรณารักษ์อาจต้องใช้เวลาในการศึกษามากกว่าบุคลากรที่อยู่ในสายวิชาการ และบรรณารักษ์ก็มิได้มุ่งหวังที่จะผลิตผลงานทางวิชาการเป็นประเด็นหลักหากแต่มีความต้องการให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจในการให้บริการมากที่สุดจึงจะทำให้มหาวิทยาลัยหรือผู้บริหารเกิดความพึงพอใจตามมา และอาจจะรวมไปถึงการเล็งเห็นความสำคัญของห้องสมุดหรือศูนย์บรรณสาร เพราะปัจจุบันมุมมองของสายวิชาการซึ่ง ได้แก่ อาจารย์ บุคลากร ในสถาบันต่าง

มีมุมมองต่อภาพลักษณ์ของบรรณารักษ์เพียงแก่ผู้ให้บริการ และต้องให้บริการให้ผู้ใช้ เกิดความพึงพอใจมากที่สุด หากเกิดปัญหาผู้ใช้จะประเมินบรรณารักษ์หรือห้องสมุด ในแง่ลบดังนั้นบรรณารักษ์จึงมิได้คาดหวังที่จะต้องใช้ฐานข้อมูลเพื่อมาผลิตผลงาน ทางวิชาการ เพียงแค่ทำอะไรให้ผู้ใช้สามารถที่จะสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูล ออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

ทักษะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า บรรณารักษ์ มีทักษะในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง จากคู่มือการใช้งาน ออนไลน์ และได้รับการฝึกอบรมโดยวิทยากรภายนอกหน่วยงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของเกษรา บุญपाल (2545) ที่พบว่า ปัญหาการสืบค้น คือ ไม่มีคู่มือช่วย ในการสืบค้นข้อมูล ไม่เข้าใจวิธีการสืบค้นแบบ Advance จากเมนูในฐานข้อมูล เนื่องจากความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรณารักษ์ และนิสิตนักศึกษาที่มีความ เชี่ยวชาญหรือเทคนิคในการสืบค้นฐานข้อมูล บรรณารักษ์สามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง จากคู่มือได้เพราะบรรณารักษ์ มีการอบรม สัมมนา อย่างเป็นระบบแบบแผน เพื่อให้ ปฏิบัติงานในด้านการให้บริการสืบค้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนอกจากนั้นยังมีคู่มือ การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ จากตัวแทนจำหน่ายที่ได้จัดทำให้เพื่อความสะดวกสบาย ในการใช้

ประเภทของการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า ส่วนมาก สืบค้นแบบ Basic Search ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กติมาศ คิลกมธูรส (2547) ที่พบว่า ส่วนใหญ่เลือกประเภทการสืบค้นจาก คำสำคัญ (keyword) ส่วนผลการสืบค้น ได้หัวข้อตัวชี้แหล่งข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยที่ พบว่า การเลือกใช้ฐานข้อมูลเป็นการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ซึ่งเป็น เครื่องข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนกลาง เครื่องข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ร่วมมือกับบนเครือข่าย UniNet การสืบค้น ก็จะมีหลากหลายแต่บรรณารักษ์สามารถเลือกที่จะใช้การสืบค้นแบบ Basic Search เพราะผลของการสืบค้นจะได้สารสนเทศในปริมาณมาก และทำให้ผู้ใช้หรือบรรณารักษ์

สามารถที่จะประเมินได้ว่าควรจะนำมาใช้หรือควรจะแสวงหาสารสนเทศเพื่อให้บริการ หรือแนะนำผู้ใช้บริการได้ต่อไป

ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ที่บรรณารักษ์เลือกใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูล ProQuest Dissertations & Theses และ ฐานข้อมูล Web of Science ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คารณี แซ่ตั้ง (2549) ที่พบว่า ฐานข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ ฐานข้อมูล ISI Web of Science ทั้งนี้ ฐานข้อมูล ProQuest Dissertations & Theses มีเนื้อหาครอบคลุมสารสนเทศทางด้านวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ของสถาบันการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา และแคนาดา รวมถึง บางสถาบัน การศึกษาจากทวีปยุโรป ออสเตรเลีย เอเชีย และแอฟริกา มากกว่า 2.3 ล้านชื่อเรื่อง

2. ด้านความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS

ความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ฐานข้อมูล ProQuest Dissertations & Theses ฐานข้อมูล ScienceDirect ฐานข้อมูล SpringerLink-Journal ฐานข้อมูล Web of Science และฐานข้อมูล H.W. Wilson ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คารณี แซ่ตั้ง(2549) ที่พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจ ต่อฐานข้อมูล ScienceDirect อยู่ในระดับมาก สำหรับงานวิจัยของนัคดาวดี ชาญอนงค์ สุข (2548) ที่พบว่า ฐานข้อมูล Springer Link มีความพึงพอใจระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้ ฐานข้อมูล IEEE/IET Electronic Library (IEL) พบว่า มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ เกษรา บุญपाल (2545) ที่พบว่า มีความพึงพอใจในระดับ ปานกลางเช่นกัน

3. ด้านปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS

ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครือข่าย พบว่า มีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ คารณี แซ่ตั้ง (2549) ที่พบว่า มีปัญหาด้านอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และเครือข่าย อยู่ในระดับมาก เนื่องจากห้องสมุดของรัฐในปัจจุบัน มีการปรับปรุง และพัฒนาคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่ายใหม่ให้มีความพร้อม ในการใช้งานเสมอ และงานวิจัยของ นัคดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) พบว่า ระบบ เครือข่ายเกิดความขัดข้องบ่อยมากที่สุด

ด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการใช้บริการของฐานข้อมูลออนไลน์ ในโครงการ ThaiLIS พบว่า ปัญหาด้าน การประชาสัมพันธ์แนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ มีในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัคดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) ที่พบว่า ผู้ให้บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน และยังมีปัญหาในด้านการประชาสัมพันธ์แนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ การเพิ่มความถี่ในการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ การจัดสถานที่เฉพาะเพื่อให้บริการ การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ การจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น จัดกิจกรรมตอบคำถามชิงรางวัล และการจัดสัมมนาทางวิชาการ เพื่อกระตุ้นการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งพบว่า มีปัญหาในระดับมากเช่นกัน

ด้านการพัฒนาบริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การพัฒนาความรู้ของบรรณารักษ์ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilkins (1995) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปมีผลกระทบต่อการทำงานของบรรณารักษ์ ซึ่งต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของบรรณารักษ์ให้มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการ ให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังมีความจำเป็นต้องมีการจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ให้บรรณารักษ์ได้ทราบถึงวิธีการใช้ฐานข้อมูลเวอร์ชันใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กติมาศ คิลกมจรุส (2547) ที่พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญด้านการฝึกอบรมบุคลากรในระดับมากที่สุด

ด้านทักษะภาษาต่างประเทศ พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งในการพัฒนาตนเองของบรรณารักษ์ให้เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านการวิเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศที่ได้รับ จำเป็นต้องมีทักษะด้านภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี เนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ส่วนมากเป็นฐานข้อมูลที่มีสารสนเทศเป็นภาษาต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ การใช้ภาษาในการแสวงหาสารสนเทศ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการสืบค้นสารสนเทศเพื่อให้บริการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการสารสนเทศในโครงการ ThaiLIS ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาบริการฐานข้อมูลออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนา

1.1 การพัฒนาวิธีการให้บริการสำหรับ อาจารย์ นักศึกษา และบุคคลภายนอก

1.2 การพัฒนาคุณภาพของระบบการติดต่อสื่อสารกับฐานข้อมูลออนไลน์ (network system)

1.3 จัดหาฐานข้อมูลออนไลน์เข้ามาเพิ่ม เพื่อให้ครอบคลุมกับความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละสถาบัน ในภาพรวมฐานข้อมูลออนไลน์ใดที่สามารถใช้งานร่วมกันได้มากที่สุด ควรมีการเพิ่ม Content ในฐานข้อมูลออนไลน์นั้น ๆ

2. ด้านการส่งเสริม

2.1 ส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรที่ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS

2.2 ส่งเสริมให้มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ในหน่วยงาน โดยบรรณารักษ์และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต้องมีการฝึกฝนการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เป็นประจำ และศึกษาวิธีการใช้ฐานข้อมูลทุกฟังก์ชันที่ของการทำงานที่อยู่ในฐานข้อมูลเพื่อให้บริการ และผู้ใช้บริการได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมในแผนกของงานบริการฐานข้อมูล และมีการจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ขั้นสูง

2.3 ส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS เพื่อพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

2.4 ส่งเสริม และสนับสนุนการให้บริการ และการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ควรสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ผ่านบริการส่ง

ข่าวสารข้อความผ่าน ระบบโทรศัพท์มือถือ (SMS) ทั้งนี้ในปัจจุบันการใช้โทรศัพท์นั้น เป็นไปอย่างกว้างขวางโดยผู้ให้บริการเกือบทุกคนมี ดังนั้น การให้บริการในลักษณะนี้ จะทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงการจัดทำคู่มือการใช้งานรวมทั้งหมด 10 ฐานข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วีดีโอ Power Point และ MP3 โดยมีลักษณะProtocol สามารถทำตามได้ทุกขั้นตอน เพื่อให้สามารถเข้าถึงวิธีการใช้ได้ อย่างสะดวก

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยแยกตามมหาวิทยาลัย
2. ควรมีการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS ของบุคลากร ห้องสมุดในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้ฐานข้อมูลด้วยตนเองผ่านระบบ Tutorial Online รวมทั้งคู่มือต่าง ๆ กับการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านบุคลากรห้องสมุด
4. ควรมีการศึกษากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการ ThaiLIS เพื่อความคุ้มค่า และตรงกับความต้องการของผู้ใช้

